

Bognár Stefánia

TÖRMELÉKEK

1.

A sötétség kockákból áll,
amik kiürültek.
A helyüket elfoglalták
a megbántott lelkek.

2.

Szép szavaim a kukában
minap beszélgettek.
Egyik azt mondta: – Ma engem
csúnyán felültettek...

3.

Napsugáron lovagolni
ki nem akart volna?
Ám a sok úrszemét között
lova elbotolna...

4.

Lélegzünk és táplálkozunk,
másképp nincsen élet.
Amit beszívunk, megesszünk,
az vet neki végét.

5.

Minden folyó titokzatos,
amíg víz van benne.
Ha kiszáradna a medre,
már nem folyó lenne.

6.

A műköröm esemesez,
elmélyülten alkot,
s jól bírja még a telefon
a sok okos arcot.

7.

Mi a test? Mi a test?
Táplálék-bemenet,
meg salak-kimenet
között egy égi üzenet.

8.

Tudni kéne, hogy a krumpli
jajdul-e a hámozáskor,
s amiről hallgat a csirke
forró kopasztáskor...

9.

Az ember csak álmodozik:
a kék szárnyú lepkék
egy vasárnap, viasz nélkül
a mennybe emelnék.

10.

Az élet elfolyt mellettem
kis bűvópatakként.
Rápillantva megrettentem:
ha szép, nem nekem szép.

Molnár Vilmos

Egy barboncás születése¹

A műszaki fejlődés és a kereskedelem törvényszerűségeinek misztikus összjátéka folytán úgy alakult, hogy az ezernyolcszázkilencvenes évek végén a bicikli ára lement az addigi ár negyedére. Akkoriban váltottak át a bicikligyarak tömör gumiabroncs helyett a felfújható gumitömlő alkalmazására, ami rendkívüli módon hozzájárult a kerékpár elterjedéséhez, ettől meg jóval olcsóbb lett az ára. A kerékpár már nem számított úri huncutságnak, vékonyabb bukszával is hozzá lehetett jutni. Volt valaki, akinek ez álmai beteljesülését jelentette.

Konsza Jakab, majdani szellelbélelt politikus és sima nyelvű országgyűlési képviselő, de egyelőre még végzős gimnazista diák, az iskola önképzőkörében parádés díszbeszédék és köszöntők írója, már gyerekkora óta buzgón látogatta a városkában időről időre megforduló cirkuszok előadásait. A biciklis számok voltak a kedvencei. Megbűvölten figyelte az egy- és kétkerekű szerkentyűkön egyensúlyozó artistákat, a bravúrosan végrehajtott nyaktörő figurákat. Kisgyerekként maga is arról álmodozott, hogy felnőttként kerékpáros cirkuszi művész lesz belőle, ott tündérkedik majd két keréken a porondon, és szédületes mutatványokkal kápráztatja el a szájátva bámuló népet.

Végzős gimnazista diákként ugyan már nem vágyott cirkuszban fellépni, de továbbra is álmai netovábbja maradt kerékpáron száguldozva járni be a városka környékét, élő reklámjaként a modern időknek. Szélvészként suhanni el az emberek orra előtt, akár holmi garabonciás diák, vagy ahogy a környező falvakban mondják: barboncás, akinek nyomában mindig ott jár a vihar. Két ezüstösen villogó keréken elnyilamodni valamelyik félreeső falucska főutcáján a nagy szemeket meresztő falusiak között, akik még nem láttak ilyent. Hadd ámuljanak a népek! Még az is eszébe jutott, hogy szereti a tejet, az pedig köztudottan a garabonciások kedvelt itala.

Valamennyi félretett pénze volt már Jakabnak, ehhez járult még némi rokon segítség (jól jött itt a meggyőző szónoki tehetség), és hamarosan megvették a biciklit. Fényesre lakkozva, ezüstösen csillogó küllőkkel olyan szép volt, hogy Jakab jódarabig nem is mert felülni rá, csak nézegette, s időnként egy puha ronggyal letörölte róla a nem létező port. Végül mégis rá kellett szánja magát a nyeregbeszállásra, mivel hátra volt még a biciklizés tudományának elsajátítása, a *hogyanabúsbaniskellcsinálni* kitapasztalása.

Napról napra egyre több lelkes iskolatárs és szomszéd verődött össze délutánon-

¹ Gárdonyi Géza *Barboncás* című novellájának parafrázisa

ként, amikor Jakab kitolta kerékpárját az utcára, és felült rá. Egyszerre öt irányból is adták a tanácsot (– Nem így, hanem úgy! – Nem úgy, hanem így!), hogy szó szerint gördülékenyen menjenek a dolgok, s a sok tanács között természetesen nem akadt két egyforma. Jakab próbált hallgatni valamennyi jótanácsra, úgylehet, ez volt az oka, hogy egy hét után sem tudott még biciklizni. Ha felült a nyeregbe, mindig esés lett a vége. Csupa kék meg zöld folt tarkította kezét-lábát, de még mindig nem tanult meg bánni az ördögös masinával. Már az utcaseprők is úgy időzítették munkájukat, hogy látótávolságban seperjenek, amikor Jakab megkezdi szabadfogású birkózását a biciklivel. Valamikor nem efféle népszerűségről álmodzott.

Így aztán legközelebb lopva, mellékutcákon kerülgetve kitolta betöretlen fémtálcát a városkából. Az üres országúton kiválasztott egy enyhe lejtésű szakaszt, hogy egyelőre ne kelljen pedáloznia, csak a kormányzásra összpontosíthatson, és egyedül folytatta kísérleteit. Így már lényegesen könnyebben ment a dolog, maga is meglepődött, milyen hamar kezd beletanulni a biciklizés furfangjába. Egyre hosszabb távokat gurult, az esések is kimaradoztak. Egy idő múlva talán ez bátorította fel, hogy a lejtős úton most már a pedálok segítségét is igénybe vegye, hadd legyen immár kicsit száguldás íze a dolognak. De a száguldással együtt jelentkezett az útszéli árok is.

A bicikli Jakab elvárásai szerint túl gyorsan közeledett az árok felé, holott ő nem is arra kívánta venni az irányt, főleg nem ekkora sebességgel. De ez a miskulancia az ülepe alatt mintha önálló életre kelt volna, sehogy sem akart engedelmeskedni, így aztán amikor már-már befordultak volna az országút árkába, hirtelen balra rántotta a kormányt. Parádés esés lett az eredmény, Jakab nagyot nyekkenve kitérült az úton, a kerékpár csengője pedig, miközben az ármányos gépezet átbucskázott rajta, vidáman és gúnyosan csilingelt.

Ilyen esések alkalmával az ember érthetően magányra vágyik, bármiféle társaság jelenléte csak zavarná a történetek utáni méla magába szállást, a világ hiábavalóságán való merengést, meg persze a sajgó könyökek és térdek babusgató simogatását. Az elsziszegett szalonképtelen szavak sem közönség számára hangzanak el ilyenkor. Jakabot csak az vigasztalta, hogy nincs szemtanú.

– Azt a leborult szivarvégit, tyű, a nemjóját! – hallatszott ekkor az egyik útszéli akácfa mellől. – Mán rossz néven ne vegye fiatalúr, de ha mondhatom így: egyszer jól ellepcsent! Mint egy földhöz vert kecskebéka! Hű, a mindenségit, ekkora hasraesést mán nem is tudom, mikor láttam vót utoljára!

Az akácfa mellett egy botjára támaszkodó ősz hajú öreg állt fülüg érő szájjal, láthatólag élvezve a váratlanul jött ingyencirkuszt. Egy sovány tehénke legelészett odébb az árokparton. Jakab elvörösödött, de inkább a méreg, mint a szégyen miatt. Hát már egy rongyos paraszt is kinevetheti, gúnyolódhat vele? Lassan feltá-

pászkodott, leporolta magát, s nemtörődöm arcot vágva kimérten válaszolt az öregnek:

– Miről beszél öregapám, nem lát a két szemétől? Én mindig így szoktam le szállni a bicikliről. – Jónak látta még pár idegen szóval is megtámogatni kijelentését, a tudományos terminológia mindig hat az ilyen elmaradott falusiakra: – Az orvosom kommandálta, hogy így szálljak le, tudja, a kondícióm tréningben tartása végett. Tudományos metódus, ha ugyan érti, hogy az mi.

– Értem én, kérem, hogyan érteném – bólogatott buzgón az öreg –, erősen felvilágosultak vagyunk mink errefelé. Még a keresztet is tudományos alapon vetjük a templomban. Abbiza jóféle orvos lehet, aki magának ezt a kúrát kommandálta. – Unhatta magát az öreg, mert látható élvezettel folytatta orvosi kérdésben a diskúciót. Hüvelykujjával a háta mögé bökött, ahol egy dombhajlat mögül egy templomocska tornya kandikált ki, és mint aki nagy titkot árul el, úgy közölte Jakabbal: – Itt a mi falunkban is működik egy efféle gyógyzóban igen járatos személy. Szombat esténként szokott kezeléseket adni a korcsomában, meg a szüreti bálók alkalmával is sokakat gyógyítgat. Ha megiszik pár icce bort, éppen úgy vágja földhöz a körülötte lévőket, ahogy a fiatalúr az imént eltaknyolt az úton. No, de ritka is a mi falunkban a beteg ember, erősen tréningben van mindenki! – Hamiskásan Jakabra hunyorított, majd szemével a porban heverő bicikli felé intve hozzátette: – Ha a fiatalúrnak ezt a gyógyzót írták elő, ne vesződjék ilyen nyavalyás szerkentyűvel, hanem szombat esténként látogasson el a falunkba. Ott a korcsomában ez a mi doktorunk olyan kezelésben részesíti, hogy nem lesz rá egy szó panasa sem!

Jakab erre már nem válaszolt, némán hátat fordított az öregnek, és kicsit bicegve tolni kezdte a kerékpárját vissza a városba. Ekkor döntötte el véglegesen, hogy mihelyt rendesebben megtanult biciklizni, egy vihart ígérő napon tényleg megcsinálja azt a garabonciás-figurát, mégpedig pont itt, ennek az öregnek a falujában. Hadd riadozzon kicsit ez az erősen tréningben lévő társaság! De akadnak neki egyéb ötletei is, miazhogy! Éjnek évadján foszforos festékekkel bekent bicikliküllökkel és fényesre állított biciklilámpával ide-oda kanyarogni a sírhelyek között a falu temetőjében – csak egyik ezek közül. A barboncás után mindjárt hadd szokjanak a lidércekhez ezek a keresztet is tudományosan vető népek!

És ekkor fogant meg Jakab fejében az az elgondolás is, hogy érettségi után beiratkozik a jogra, s idővel majd politikai pályára lép. Azon a pályán bicikli nélkül is lehet tündérkedni.

Németh István Péter

Velencei képeslapok

Goethétől

Ringat e sikló gondola lágyan akárha a bölcsőnk
S mint a koporsónk, oly' gyász színü karcsu hajó.
Így igaz épp: utazunk gyerekágy és urna között csak,
Végig a Nagy Canalén visz derüs életutunk.

Eminescutól

Nincs muzsikád már, halott-szép Velence,
Te büszke város, kihunyt sok báli fény;
Falakon Hold hűl, nem ring a víz színén,
Minden márványpalotád merengne.

Ezer év óta szerelmedben hívén
Nem nyughat nagy Ókeánosz isten se,
Verdes szűk riókon – életed mentse,
Még jajjal járja kanáléid e vén.

A vízi város egy néma cinterem,
A kupolák Szent Márkus pora fölött
Éjfél kongatnak – riadsz meg hirtelen.

S mélyből jött Szibilla-jóslat is ott hörög,
Hullámolja percenként az őselem:
„Nincs ébredés, Gyermekek, az álmod örök.”

Nietzschetől

Messziből halk dal
Sodródott hídig a
Barnába hajló alkonyattal:
Csöppnyi arany széledt
A reszketeg víz tükörének.
Gondola, fény, muzsika –
Ittasan úsztak a sok palotaárnyba...

S vélük a lelkem, akárha
Szellőtől is a hárfa,
Egy itteni gondola-dalba fogott,
Ujjongva kezdte játszani.
Halotta vajon valaki?

Traktól

Szobában éji csönd. Egy
Magányos fogna dalba, de még
Sóhajától ezüst láng reszket
Csak a gyertyatartón;
Elvarázsló rózsafelhő.

A kőfalakon egy beröppenő
Légycsapattól is koromlóbb árnyak,
Szoborrá merevíti az arany nap
Fájdalma e semmibe nézőt,
Kinek nincs otthona.

A sötét ég tengere tükörsima,
Csillagát sodorta fekete ár,
Túl a Kanálén.
Gyermek, némán álmomba követsz
A lábadozók bágyadt mosolyával.

Brittingtől

Éppúgy úsznak elő, mint a koromszinű
Hattyúk: gondola-raj és evezőseik.
Mint új bolti ezüst szardiniás doboz –
Csillog a csónakorr.

Vérző város, amíg izzol aranyban, a
Festett címered is e vörös alkonyat.
Gyors rákhad menekül vissza a korhadott
Vén cölöpökbe már.

Aldo Palazzeschitől

Égboltkék akvamarin
kékes zöld berill
zöld krizolit halovány
sárgás árnyalattal
rőt és rózsaszín spinell
malachit lazur vérvörös jáspis
karneol jácint macskaszem
heliotrop gyémánt koráll
opálos borszín és a vörösből
még egy kis kalcedon
riktító rubinpiros
fekete ónix pettyes opál
korund krizodrázsz
igen
élénk gránát
ametiszt topáz smaragd rubin
türkiz zafír
és tömör aranyon állnak a kupolák
a gyöngyház-föllegek között is
arany arany arany arany

és tőlem...

Csak ámultam a szűk sikátorokat róva,
Léptem, mindenik, emlék a fundamentáig,
Hova beállt a Szent Mihály szigetére vagy
Muránóba induló nagy tengerjáró s kicsiny
Hajócska. Mi minden mellett nem haladtam el? ó,
Rőt campanille, rózsaszín Dózse-palota,
Kékarany óratorony, sós szagu zöld riók.
Hidakban Isztria mészköve. Ólomtetők, rézkupolák.
Zárva talált templomajtók s tárlatok előtt
Erkélyek árnyán – hogy kerengek azóta is e dunántúli
Kisváros Malom-tava körül, hol húsz esztendeje
Gyűlik a sok velencei reprodukció, s alig jut
Eszembe már, hogy sohse álltam vagy hevertem
A távoli vízi város még egyetlen lakószobájában sem,
Miben a falakra vagy a plafonra vetül a csatorna
Tükréből a fény; ügyvédek, fogorvosok fémtáblái
Alatt csak ballagtam komótosan, és alig akartak
Cipőmtől odébb ugrálni jóllakott galambok – – –
Holott egyik ablakba odaképzeltetek, üveg mögött
Ülve, huszadik század végi Madonnának,
Kinek ruharedői rendjét nem írja elő más
Mint a pihegő mell és a föl-fölhullámoló csípő.